

PROEFDIEREN IN DE VRIJE NATUUR

Je zou bij zo'n titel bijna gaan denken aan een actie van het Dierenbevrijdingsfront of de Bont voor dieren, maar laat u niet op het verkeerde been zetten. Proefdieren horen thuis in laboratoria van de farmaceutische industrie en zitten daar veilig achter slot en grendel. Na bewezen diensten worden ze opgevangen door de Stichting Aap, waarna ze hopelijk nog een waardig bestaan krijgen. Dieren die door acties bevrijd worden, zaten meestal in buitenkooien om te worden opgeofferd aan de cosmetische industrie of de bonthandel en zijn dus zeker geen proefdieren, maar veelal een tussenproduct op weg naar de volmaakte mens. Nee, bij proefdieren in de vrije natuur gaat het om heel normale dieren die we vroeger Veldmuis, Buizerd, Dwergvleermuis of Bruine kikker genoemd zouden hebben. Dieren in het wild, die thans de status van proefdier dreigen te krijgen.

De wetgever lijkt weer eens door te slaan. Enerzijds zorgt de nieuwe Flora- en Faunawet voor een verruiming van de jachtmogelijkheden (zelfs op beschermde dieren), anderzijds dreigt de Wet op de Dierproeven de natuuronderzoeker zo in zijn doen en laten te beperken, dat zelfs van bepaalde diergroepen geen inventarisaties meer mogelijk zullen zijn. Voor het ringen van trekvogels, het vangen van muizen, het scheppen van amfibieën en vissen, en als je de lijn doortrekt misschien ook wel voor het hanteren van een vlindernetje, is dadelijk mogelijk een advies nodig van de Centrale Commissie Dierproeven. Namelijk door het uitvoeren van deze zogenaamde non-invasieve handelingen, zou het gevangen dier immers wel eens in een stresstoestand kunnen geraken en sterven, en dat kan natuurlijk niet het doel zijn van natuuronderzoek. Niet dat de natuuronderzoeker door de overheid verdacht wordt van bewust verkeerd handelen, maar toch, voorkomen is beter dan sterven. Hoe schril is het contrast met de jacht, waar ecologische incompetentie hoogtij viert. Mijn opleiding tot bioloog/ecoloog is een universitaire studie die zes volle serieuze jaren van mijn leven heeft gekost. En nu blijkt plotseling iedereen verstand te hebben van natuur. Sterker nog; de recent afgestudeerde bioloog

wordt verplicht een zogenaamde Artikel 9 cursus te volgen om de meest gewone dieren te mogen hanteren. De wereld op zijn kop!

Natuurlijk moeten er spelregels zijn om onnodig dierenleed te voorkomen. Maar dat zal de serieuze onderzoeker (en daar reken ik ook alle Genootschappers toe) uit respect voor zijn onderzoeksobject in deze tijd automatisch meenemen. Natuurlijk is er een aparte ontheffing nodig voor telemetrisch onderzoek bij adders of DNA-onderzoek bij bosmuizen. Niet voor niets behoort het knippen van teenkootjes bij amfibieën en het ringen van vleermuizen tot het verleden. En dat behoort niet in verband te worden gebracht met modernere onderzoeksmethoden, maar is een rechtstreeks gevolg van de moderne ethiek van biologen.

Het is evenwel onzinnig om van een student die met een ontvanger een Adder uitpeilt, en daarbij slechts incidenteel het dier zelf ziet, of van een zoöloog die een muizenonderzoek doet met behulp van life-traps, te verlangen dat hij in het bezit is van een artikel 9 verklaring. Hier schiet de overheid te ver door en wordt de lobby van de Dierenbescherming, zo die er is, overdreven. Het zal toch niet zo zijn dat de bedenkers van deze wet, die waarschijnlijk nooit met echte natuur in aanraking zijn geweest, en mogelijk zelfs geen gevoel hebben opgebouwd voor de meest algemene soorten, de onderzoekende natuurliefhebber op het gebied van omgaan met dieren de wet gaan voorschrijven?

En inderdaad goed inventarisatiewerk wordt daarmee voor bepaalde diergroepen praktisch onmogelijk. Temeer daar het vooral de amateur biologen zijn die een grote bijdrage leveren aan de kennis van de verspreiding van die-

ren, daarmee toepassing van de Habitatrichtlijn mogelijk maken en zo bijdragen aan de instandhouding van vele bedreigde soorten. Je zou bijna gaan denken dat een oude stelregel weer opgang vindt in "wat niet weet, dat niet deert". De projectontwikkelaar krijgt in dat geval weer vrij spel in het buitengebied en de overheid wordt gevrijwaard van vervelende langslappende procedures. Maar daarvoor hadden we deze regering toch niet gekozen?

A. Lenders

